

Європейський інформаційно-дослідницький центр

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ПРОГРАМА РАДА

ЛАБОРАТОРІЯ
ЗАКОНОДАВЧИХ
ІНІЦІАТИВ
www.lmbi.net.ua

Тарифи на електроенергію в країнах ЄС та в Україні

Інформаційна довідка, підготовлена Європейським інформаційно-дослідницьким центром на запит народного депутата України

Тарифи на електроенергію в країнах ЄС та Україні

За даними Eurostat за чотири роки (з 2011 по 2015 рік) в ЄС вартість електроенергії для населення (домогосподарств) з урахуванням усіх зборів та податків, в т.ч. ПДВ, зросла на 17%. Середня ціна на електроенергію складає (станом на II півріччя 2015 року) 5,83 грн. за кВт/год¹.

Найдешевшою в ЄС була та залишається електроенергія в Болгарії та Угорщині, де 1 кВт/год коштує 2,65 грн. і 3,17 грн. відповідно. Найдорожчою серед країн ЄС є електроенергія в Данії – 8,42 грн за 1 кВт/год. В середньому по ЄС з 2011 року по 2015 рік відбулось зростання вартості електроенергії для населення на 17%. У Німеччині, де в перерахунку на гривні вартість 1 кВт/год у 2015 році склала 8,16 грн., за 4 роки відбулося зростання вартості електроенергії на 16%. У Польщі за цей самий період вартість електроенергії для населення знизилась на 3,5%. В середньому вартість 1 кВт/год електроенергії в Польщі у другому півріччі 2015 року становила 3,92 грн.

Ціни на електроенергію для домогосподарств в державах-членах ЄС 2011-2015 рр. (євро за кВт/год)²

	2011(I півріччя)	2011(II півріччя)	2012 (I півріччя)	2012 (II півріччя)	2013 (I півріччя)	2013 (II півріччя)	2014 (I півріччя)	2014 (II півріччя)	2015 (I півріччя)	2015 (II півріччя)
Бельгія	0,2136	0,2119	0,2327	0,2223	0,2173	0,2215	0,2097	0,2043	0,2126	0,2352
Болгарія	0,0826	0,0874	0,0846	0,0955	0,0924	0,0882	0,0832	0,0895	0,0942	0,0957
Чехія	0,1495	0,1466	0,1497	0,1501	0,1525	0,1493	0,1283	0,1274	0,1273	0,1293
Данія	0,2908	0,2976	0,2997	0,2972	0,3	0,2936	0,3042	0,3035	0,3068	0,3042
Німеччина	0,2528	0,2531	0,2595	0,2676	0,2919	0,2921	0,2981	0,2974	0,2951	0,2946
Естонія	0,0973	0,1042	0,1096	0,1123	0,1351	0,1367	0,1307	0,1325	0,1302	0,1291

¹ Відповідно до курсу НБУ 1 євро=27,7 грн.

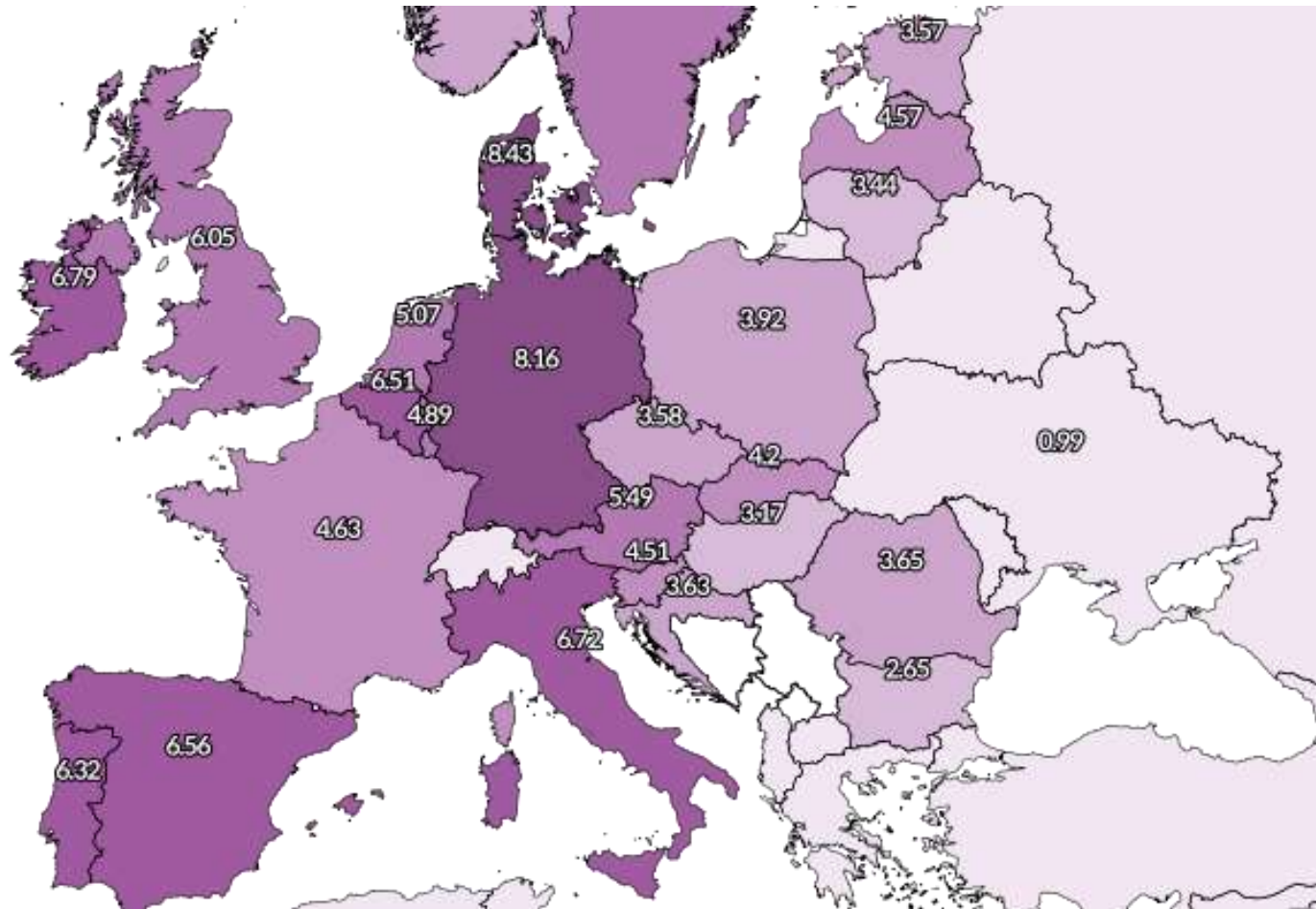
² За даними Eurostat. Режим доступу до ресурсу: http://ec.europa.eu/eurostat/product?code=nrg_pc_204&language=en&mode=view

Ірландія	0,1901	0,2086	0,2155	0,2289	0,2295	0,2405	0,2407	0,2536	0,2426	0,2454
Греція	0,125	0,1238	0,1391	0,1418	0,1563	0,1697	0,1767	0,1785	0,1767	0,1771
Іспанія	0,1981	0,2088	0,219	0,2275	0,2228	0,2273	0,2165	0,2367	0,2309	0,237
Франція	0,1383	0,1422	0,1392	0,1501	0,1524	0,1596	0,1585	0,162	0,1624	0,1675
Хорватія	0,1137	0,1146	0,1208	0,1384	0,1372	0,135	0,1312	0,1324	0,1317	0,1312
Італія	0,1987	0,2065	0,2132	0,2297	0,2292	0,2323	0,2446	0,2338	0,245	0,2428
Латвія	0,1168	0,1342	0,1382	0,1369	0,1378	0,1358	0,1365	0,1301	0,1635	0,165
Литва	0,1214	0,1221	0,126	0,1268	0,137	0,1391	0,133	0,1319	0,1256	0,1243
Люксембург	0,1678	0,1662	0,1696	0,1706	0,1665	0,1646	0,1738	0,1738	0,1767	0,1767
Угорщина	0,1682	0,1553	0,1549	0,1618	0,1397	0,1326	0,1202	0,1146	0,1127	0,1145
Нідерланди	0,174	0,1838	0,1858	0,1895	0,1916	0,1915	0,1821	0,1732	0,1957	0,1833
Австрія	0,1986	0,1965	0,1975	0,2024	0,2082	0,2018	0,2021	0,1987	0,2009	0,1983
Польща	0,1471	0,1351	0,1418	0,1529	0,148	0,1437	0,1421	0,1408	0,1444	0,1418
Португалія	0,1654	0,1881	0,1993	0,2063	0,2081	0,2131	0,2175	0,2231	0,2279	0,2285
Румунія	0,1082	0,1085	0,105	0,1075	0,1323	0,1279	0,129	0,1248	0,1303	0,1319
Словенія	0,1441	0,1492	0,1542	0,1542	0,161	0,1657	0,163	0,1632	0,1589	0,1631
Словаччина	0,1682	0,171	0,1716	0,1722	0,1698	0,1678	0,1507	0,1523	0,1506	0,1517
Фінляндія	0,154	0,1573	0,1549	0,1559	0,1578	0,1559	0,1563	0,1538	0,1552	0,153
Швеція	0,2092	0,2044	0,2027	0,2083	0,2101	0,2046	0,1967	0,1867	0,1851	0,1874
Великобританія	0,1433	0,1584	0,1682	0,1785	0,1741	0,1797	0,1918	0,2013	0,2125	0,2183

За цей самий період в Україні відбулось зростання вартості електроенергії на I поріг (до 100-150 кВт/год) на 143%, на II поріг (до 600-800 кВт/год) на 225% і на III поріг (понад 600-800 кВт/год) на 62,5%.

Графік підвищення тарифів на електроенергію в Україні	
2011	
Норма споживання	Тариф (коп. за 1 кВт/год)
До 150 кВт/год	24,36 (для жителів міст) / 22,50 (для жителів сільської місцевості)
Понад 150 кВт/год	31,67 / 29,25
2012	
До 150 кВт/год	28,02 / 25,92
Понад 150 кВт/год	36,48 / 33,72
2013	
До 150 кВт/год	28,02 / 25,92
Понад 150 кВт/год	36,48 / 33,72
Понад 800 кВт/год	95,76
2014	
До 150 кВт/год	30,84 / 28,50
Понад 150 кВт/год	41,94 / 38,76
Понад 800 кВт/год	134
2015 (з 1.09)	
До 100 кВт/год	45,6
100-600 кВт/год	78,9
Понад 600 кВт/год	147,9
2016 (з 1.03)	
До 100 кВт/год	57,0
100-600 кВт/год	99,0
Понад 600 кВт/год	156,0

Ціни на електроенергію для населення в Україні та ЄС (грн. за кВт/год)

Тарифи на газ в країнах ЄС та Україні

У період з 2011 по 2016 рр. середня вартість кубометру газу з урахуванням усіх зборів та податків зросла на 26% з 17,43 грн/м³ у 2011 році до 21,97 грн/м³ у II півріччі 2015 року. Найдешевшим (станом на II півріччя 2015 року) є газ в Румунії (10,57 грн/м³), Угорщині (10,94 грн/м³), Естонії (11,93 грн/м³) та Болгарії (12,15 грн/м³), найдорожчим – у Швеції – 36,46 грн/м³. Коливання вартості газу в одних країнах відбувається у бік подорожчання, водночас у Бельгії, Болгарії, Естонії, Литві, Угорщині зберігається тенденція до зниження вартості газу. Пік вартості газу у більшості країн доводиться на II півріччя 2012 – I півріччя 2013 рр. (див. табл.).

Методологія. Тарифна політика в Україні та Європі відрізняється підходом до вимірювання спожитої енергії. Якщо в Україні споживач сплачує за кількість газу (кубометри), то в ЄС споживачі сплачують за якість (одиницю енергії). Тобто, кубометри в ЄС для кінцевих споживачів переводять у кіловат-години за спеціальною формулою, яка враховує об'єм газу, його теплотворність, температуру і тиск³. Для розрахунку та порівняння цін на газ для населення в ЄС та Україні було застосовано [формулу розрахунку уряду Великобританії](#), відповідно до якої в середньому з одного кубометру газу в Європі виходить 11,22 кВт/год. Відповідно, європейські ціни на газ були помножені на 11,22 для того, щоб отримати вартість одного кубометра.

Ціни на газ для домогосподарств в державах-членах ЄС 2011-2015 рр. (євро за кубометр)⁴

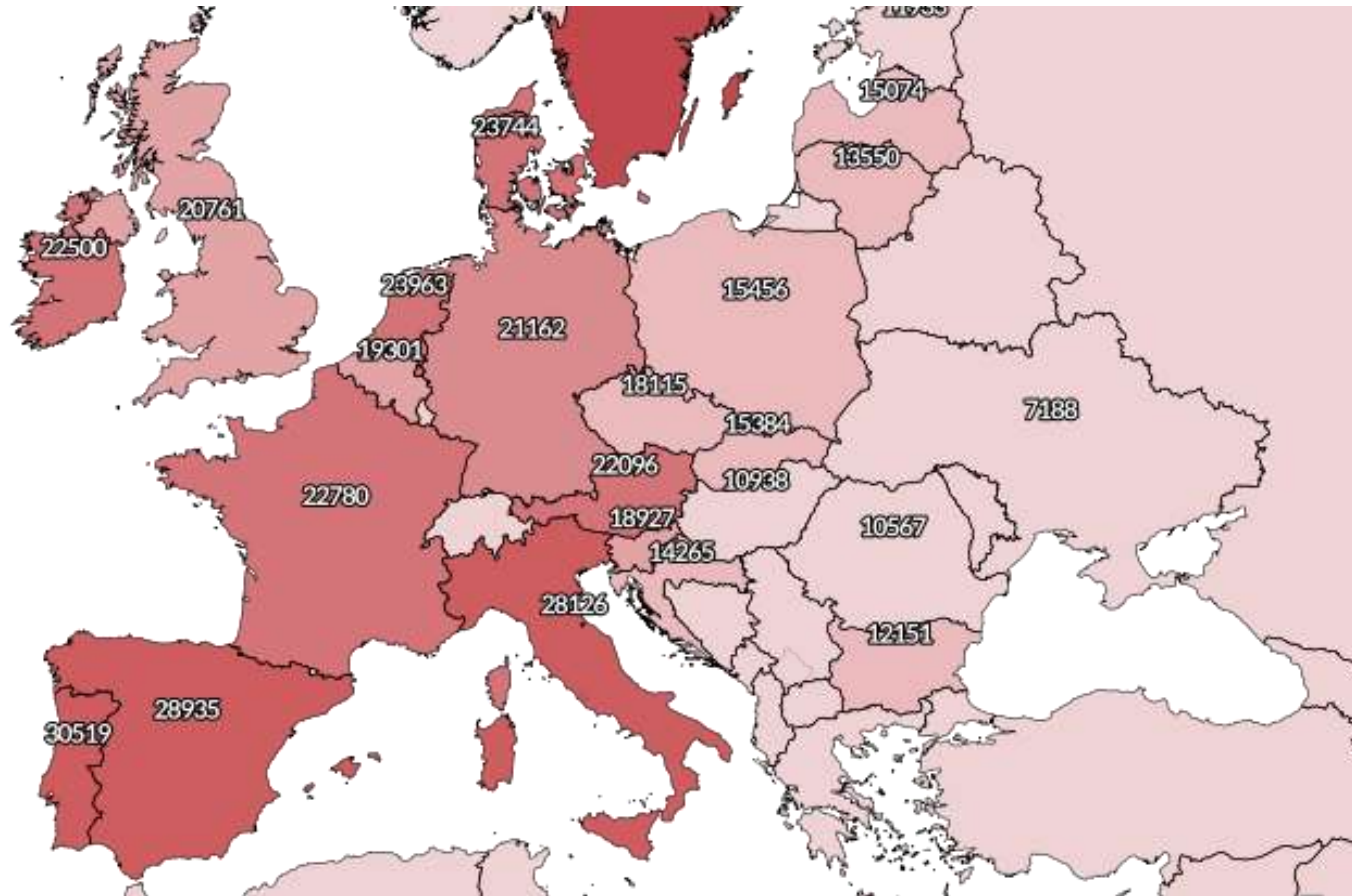
	2011(I півріччя)	2011(II півріччя)	2012 (I півріччя)	2012 (II півріччя)	2013 (I півріччя)	2013 (II півріччя)	2014 (I півріччя)	2014 (II півріччя)	2015 (I півріччя)	2015 (II півріччя)
Бельгія	0,7113	0,8202	0,7731	0,8235	0,7394	0,7495	0,7383	0,7293	0,6552	0,6968
Болгарія	0,4825	0,5296	0,5543	0,6238	0,5756	0,5812	0,5509	0,543	0,5352	0,4387
Чехія	0,6104	0,6676	0,7394	0,7416	0,7192	0,6452	0,6149	0,6317	0,644	0,6541

³ Ермаков В. Дорогой дешевый газ [Електронний ресурс] / Виталий Ермаков // Hubs. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://hubs.ua/business/dorogoi-deshevy-j-gaz-32801.html>.

⁴ За даними Eurostat. Режим доступу до ресурсу: http://ec.europa.eu/eurostat/product?code=nrg_pc_202&language=en&mode=view.

Данія	1,1568	1,1545	1,0996	1,0715	1,1141	1,0962	1,0188	0,9851	0,8998	0,8572
Німеччина	0,6597	0,7181	0,7147	0,7271	0,7416	0,7731	0,7607	0,7641	0,7585	0,7641
Естонія	0,4701	0,4903	0,561	0,5812	0,5879	0,5341	0,5509	0,5543	0,5116	0,4308
Ірландія	0,5711	0,6934	0,6889	0,754	0,7327	0,8101	0,7641	0,8359	0,7551	0,8123
Греція	Дані відсутні	Дані відсутні	Дані відсутні	1,1411	0,8662	0,9963	0,8112	0,8954	0,7641	0,8415
Іспанія	0,6014	0,6059	0,7416	0,9683	0,8213	1,0008	0,8437	1,076	0,8202	1,0446
Франція	0,6508	0,7248	0,7125	0,7652	0,7607	0,8179	0,7865	0,855	0,7865	0,8224
Хорватія	0,4208	0,4174	0,4297	0,5296	0,5217	0,5251	0,5206	0,533	0,5307	0,515
Італія	0,7787	0,9818	0,8628	1,0861	0,9357	1,0614	0,8942	1,067	0,8595	1,0154
Латвія	0,4342	0,5128	0,5745	0,6283	0,5677	0,5655	0,543	0,5475	0,5565	0,5442
Литва	0,4881	0,6059	0,5722	0,6855	0,6766	0,6889	0,6272	0,5599	0,4746	0,4892
Люксембург	0,5733	0,6496	0,6485	0,6665	0,7001	0,6351	0,5969	0,5767	0,5565	0,5408
Угорщина	0,6294	0,6395	0,5419	0,5801	0,4847	0,4712	0,4095	0,3938	0,3961	0,3949
Нідерланди	0,7226	0,8314	0,8482	0,947	0,9111	0,9492	0,8954	0,92	0,8572	0,8651
Австрія	0,7787	0,809	0,8505	0,8561	0,8606	0,846	0,8393	0,8191	0,8191	0,7977
Польща	0,5195	0,561	0,5262	0,6463	0,5273	0,5711	0,5487	0,561	0,5621	0,5588
Португалія	0,6844	0,828	0,8292	0,9571	0,938	1,0468	1,0479	1,1658	1,0951	1,1018
Румунія	0,3186	0,3097	0,3041	0,3074	0,3198	0,3445	0,3467	0,3579	0,3489	0,3815
Словенія	0,7495	0,8886	0,8954	0,8191	0,7495	0,7966	0,7484	0,7113	0,7057	0,6833
Словаччина	0,5217	0,5745	0,5778	0,5767	0,5599	0,5812	0,57	0,5823	0,5565	0,5554
Швеція	1,3307	1,3071	1,3172	1,4227	1,3767	1,3733	1,3284	1,2768	1,269	1,3161
Великобританія	0,4769	0,5868	0,5857	0,6485	0,5958	0,6597	0,6732	0,7248	0,7125	0,7495

Ціни на газ в Україні та ЄС для населення у 2015р. (грн. за 1000 м³)

Україна. У квітні 2014 року Кабінет Міністрів України затвердив поетапний графік підвищення цін на газ для населення на 2015-2017 роки та рекомендував Нацкомісії з регулювання енергетики підвищити ціни на газ для населення на 73% з травня 2014 року. 3 квітня Комісія затвердила нові тарифи на газ для населення.

Ціни на газ в Україні (грн. за м³)		
Річні обсяги споживання	2010 – 1 травня 2014	Після 1 травня 2014
до 2,5 тис. куб. м		
за умови наявності лічильника	0,725	1,089
за умови відсутності лічильника	0,798	1,197
до 6 тис. куб. м		
за умови наявності лічильника	1,098	1,788
за умови відсутності лічильника	1,208	1,965
понад 6 тис. куб. м		
за умови наявності лічильника	2,248	3,645
за умови відсутності лічильника	2,473	4,011
при використанні газу для приготування їжі і підігріву води у багатоквартирних будинках		
за умови наявності лічильника	-	1,182
за умови відсутності лічильника	-	1,299

1 березня 2015 року було затверджено нові тарифи на газ, що почали діяти з 1 квітня 2015 року.

Тарифи на природний газ для населення при максимальному споживанні (для опалення, приготування їжі, підігріву води)	
Зимовий тариф, діє із 1 жовтня по 30 квітня	
Норма споживання	Тариф
До 200 куб. м	3,6 грн за один кубометр
Понад 200 куб. м	7,188 грн за один кубометр
Літній тариф, діє із 1 травня по 30 вересня	
Норма споживання	Тариф

Незалежно від обсягів споживання

7,188 грн за один кубометр

Нові тарифи на природний газ для населення для приготування їжі та підігріву води

Тариф діє цілорічно

Норма споживання

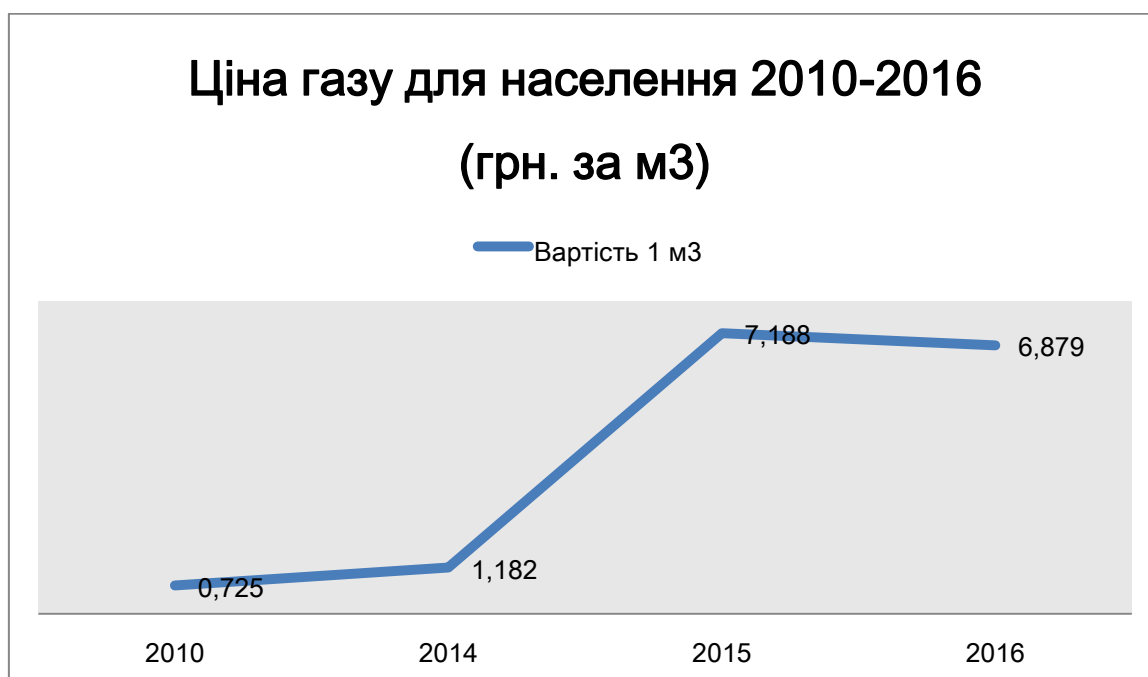
Тариф

Незалежно від обсягів споживання

7,188 грн за один кубометр

З 1 травня 2016 року відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України [№315](#) ціну на газ для населення було встановлено на рівні 6 879 гривень за тис. кубометрів (з урахуванням ПДВ, витрат на транспортування та інших витрат).

Таким чином, для жителів багатоквартирних будинків, які використовують газ для приготування їжі та підігріву води (і споживають до 200 кубометрів газу) та мають лічильник, вартість кубометру газу з 2010 по 2016 рік зросла в 9,5 разів (див. діаграму).

Норми споживання комунальних послуг в Україні

У 2014 році Постановою Кабінету Міністрів України №409 було встановлено державні соціальні стандарти у сфері житлово-комунального обслуговування⁵. Саме в межах цих соціальних норм громадянам надаються субсидії.

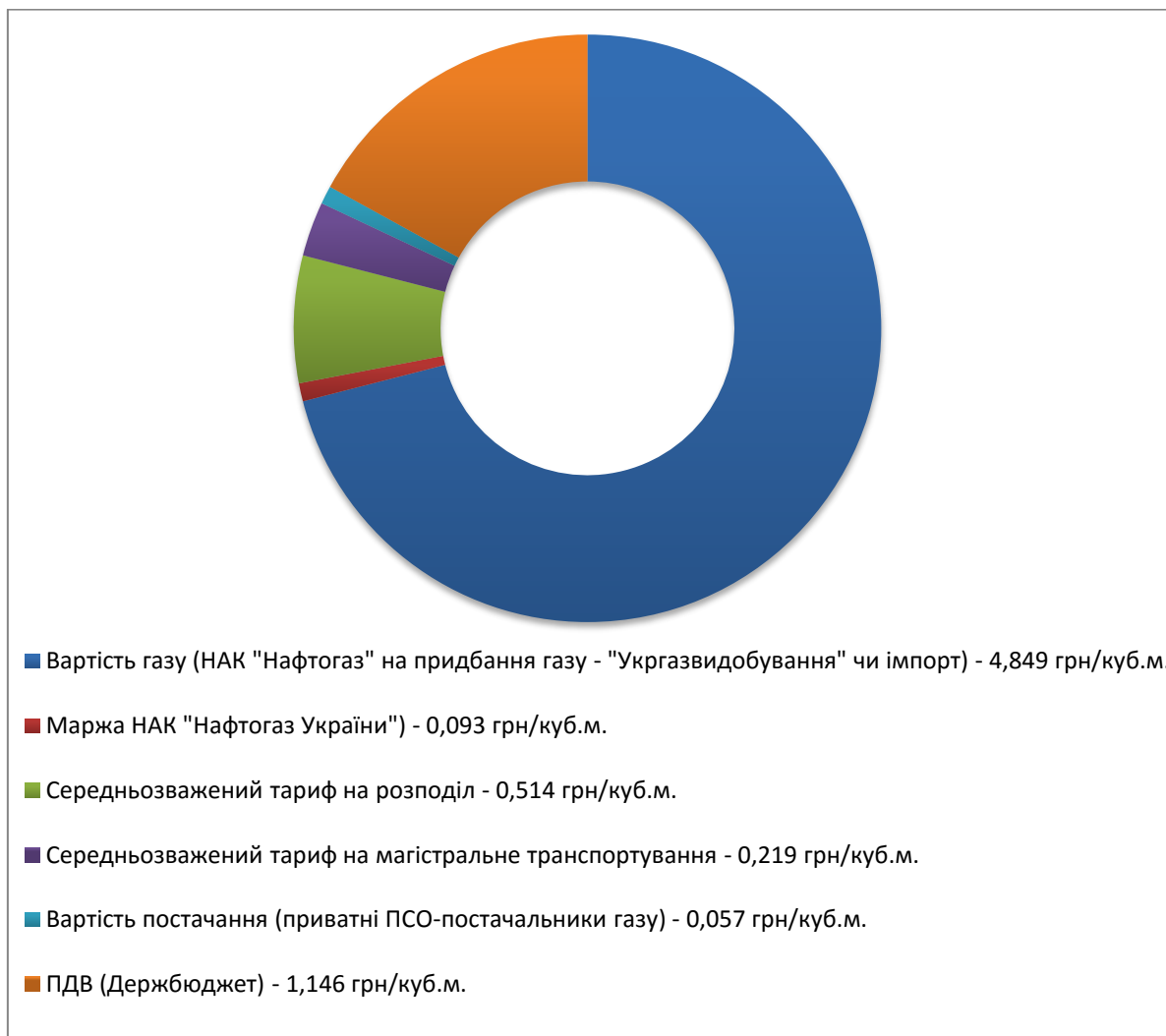
Соціальні нормативи житла, а також споживання газу, електроенергії, холодної і гарячої води	
Для субсидії на квартплату	
13,65 м ² на людину + 35,22 м ² на сім'ю	
Для субсидії на сплату за спожитий природний газ	
Якщо газ використовується для опалення житла (в опалювальний період)	2014 рік – 7 кубічних метрів на квадратний метр площі (з урахуванням регіонального коефіцієнта)
	2016 рік – 5,5 кубічного метра на квадратний метр площі (з урахуванням регіонального коефіцієнта)
Якщо використовується тільки газова плита за наявності централізованого гарячого водопостачання	2014 рік – 6 кубічних метрів газу на людину в місяць
	2016 рік - 4,4 кубічного метра газу на людину в місяць
Якщо використовується газова плита і немає централізованого гарячого водопостачання та газового водонагрівача	2014 рік – 9 кубічних метрів газу на людину в місяць
	2016 рік – 7,1 кубічного метра газу на людину в місяць
Якщо використовуються і газова плита, і газовий водонагрівач	2014 рік – 18 кубічних метрів газу на людину в місяць
	2016 рік – 14 кубічних метрів газу на людину в місяць
Для субсидії на сплату за спожиту електроенергію	
На опалення житла (в опалювальний період)	65 кіловат-годин на квадратний метр площі (регіональний коефіцієнт)

⁵ Постанова від 6 серпня 2014 р. № 409 «Про встановлення державних соціальних стандартів у сфері житлово-комунального обслуговування» (Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 842 від 28.10.2015 № 204 від 23.03.2016 № 317 від 27.04.2016) [Електронний ресурс]. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/409-2014-%D0%BF>.

У будинках, обладнаних стаціонарними електроплитами (за наявності гарячого водопостачання)	130 кіловат-годин на сім'ю (домогосподарство) з однієї особи + 30 кіловат-годин на кожного іншого члена сім'ї
У будинках, обладнаних стаціонарними електроплитами (за відсутності гарячого водопостачання)	150 кіловат-годин на сім'ю (домогосподарство) з однієї особи + 30 кіловат-годин на кожного іншого члена сім'ї
У будинках, не обладнаних стаціонарними електроплитами (за наявності гарячого водопостачання)	90 кіловат-годин на сім'ю (домогосподарство) з однієї особи + 30 кіловат-годин на кожного іншого члена сім'ї
У будинках, не обладнаних стаціонарними електроплитами (за відсутності гарячого водопостачання)	120 кіловат-годин на сім'ю (домогосподарство) з однієї особи + 30 кіловат-годин на кожного іншого члена сім'ї
Для субсидій на оплату послуг централізованого холодного і гарячого водопостачання (м³ на одну особу на місяць)	
Централізоване холодне водопостачання	2,4 кубічного метра
Централізоване гаряче водопостачання	1,6 кубічного метра
Централізоване холодне водопостачання (за відсутності гарячого водопостачання)	4 кубічних метра
Централізоване водовідведення	4 кубічних метра

Складові роздрібних цін на природний газ для населення в Україні та ЄС

Структура ціни на газ для населення в Україні станом на липень 2016 року

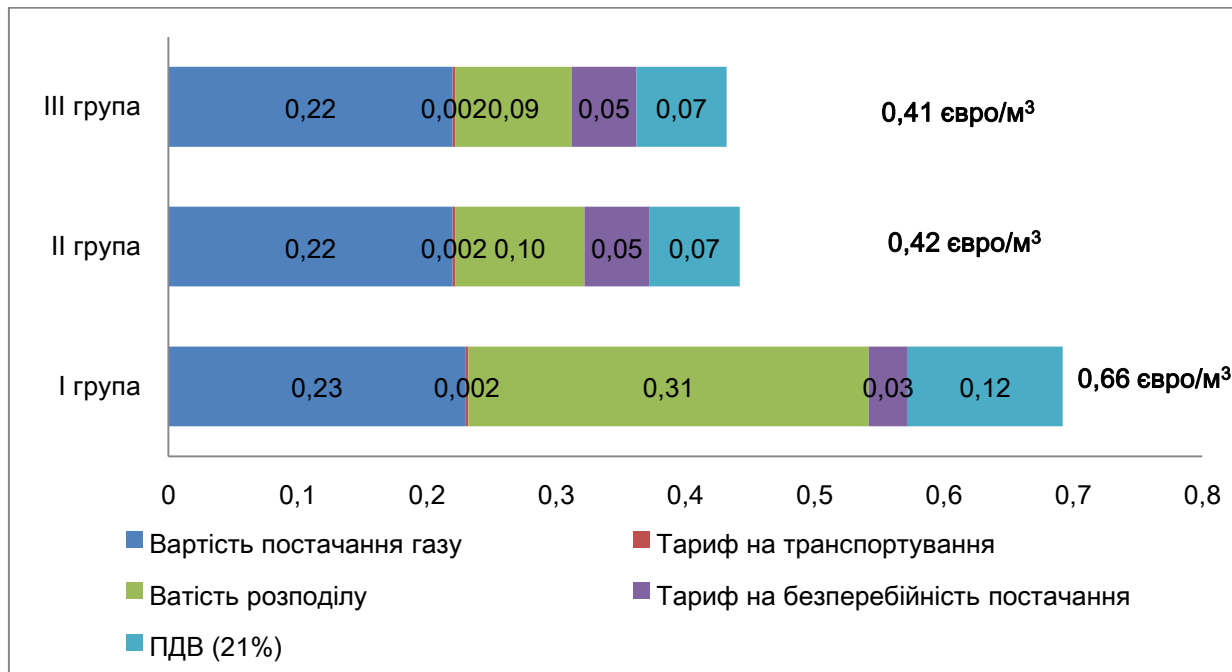
Структура ціни на газ для населення в Литві

Структура ціни кубометру газу включає ціну на імпорт газу, вартість транспортування, постачання та розподілу газу, маржу прибутку постачальника та податки. Залежно від кількості спожитого газу домогосподарства поділяються на три групи:

- I група – споживачі, які використовують газ для приготування їжі і споживають до 500 м³ газу на рік;
- II група – споживачі, які використовують газ для опалення і споживають від 500 до 20 000 м³ газу на рік;

- III група – споживачі, які споживають понад 20 000 м³ газу на рік.

Відповідно, кожна група сплачує за спожитий газ за окремим тарифом. Різниця в ціні газу для I, II та III груп полягає у розмірі тарифу на розподіл: для II та III групи компонент тарифу на розподіл в структурі ціни на газ є меншим. Структура тарифу на кубометр газу у першій половині 2016 року виглядає таким чином (євро/куб.м.)⁶:

Інформацію підготувала Катерина Пенькова,

аналітик ЄЦД

⁶ Natural Gas prices [Електронний ресурс] // The National Commission for Energy Control and Prices. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.regula.lt/en/Pages/natural-gas-prices.aspx>.